

Prof. J. Nathans

Het MAB vóór 50 jaar

mei 1933

Nu ik alweer ruim drie jaar aan de gang ben met het leveren van enig commentaar op hetgeen 50-jaar oude MAB-nummers vermelden wordt het wel eens tijd dat ik mij bezig houd met de naam van het 'Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde'. Dekt deze vlag de lading eigenlijk wel? Het is zonneklaar dat de accountancy wel aan haar trekken komt maar hoe staat het met de bedrijfshuishoudkunde? Het valt dan op dat het onderwerp van de bedrijfsorganisatie wel veel aandacht krijgt maar dan, zoals ook in het voorliggende nummer het geval is meestal in de vorm van een verslag van de verhandelingen op een of ander congres. Reine bedrijfs-economische theoretische vraagstukken zijn niet aan de orde gekomen. Enerzijds is dat niet te begrijpen, want er waren toch destijds vele bedrijfs-economen van naam, maar anderzijds, vele van de groten onder hen kwamen tot verdieping en uitbouw van hun vak vanuit een accountancy-achtergrond en met een binding met dat vak. Daaruit is het, naar ik meen, te verklaren dat het juist die bedrijfseconomische onderwerpen zijn, welke de accountant bijzonder interesseren, die hun weg naar het MAB vonden. Het zijn onderwerpen met een duidelijk pragmatische inslag. Een strijdtoneel van bedrijfs-economische theorie was het MAB niet, maar het was toch ook de grote theoreticus Limperg die mij tijdens een gesprek in 1957, hij was toen 77 jaar oud, toevertrouwde dat er eigenlijk maar één manier was om de bedrijfseconomie goed te onderzoeken; dat was dan om als accountant in het bedrijfseconomische veld te opereren. Hoe dan ook, in de veertiger jaren was het MAB niet de arena waarin de bedrijfseconomische theoretici elkaar om de oren sloegen; het blad had zich nog niet voldoende vrij gemaakt van de ontwikkelingslijn boekhouden-accountancy-bedrijfseconomie. Dat is niet zo verwonderlijk als bedacht wordt hoelang het bijvoorbeeld nog zou duren voordat bedrijfseconomen, niet-accountant zijnde, in de opleidings- en examensfeer van het beroep een betekenisvolle rol gingen spelen.

Zo levert dan het mei-nummer weer echte accountantsonderwerpen: uitvoerige artikelen over het beroepsgeheim van de accountant in speciale gevallen, over de 'deugdelijkheidsverklaring' bedoeld in art. 265 der Gemeentewet (deze verklaring heeft betrekking op de rekening van takken van dienst waarvan B. en W. aan de Gemeenteraad verantwoording van het gevoerde beheer diende af te leggen), het vervolg van Kleerekopers artikel

betrekking hebbend op steekproeven en voorts een artikel over de afschrijving op gebouwen, maar dat werd in de belastingrubriek vanuit dat gezichtspunt behandeld.

Uit het hierboven reeds terloops aangeduide verslag van het Internationaal Congres voor Wetenschappelijke Bedrijfsorganisatie licht ik het memorandum van de Spaanse inleider Mallart omdat hij het gebruik van questionnaires met name noemt en deze niet alleen als studiemethode ziet maar ook als een methode voor het maken van propaganda; ik dacht dat dat een nieuw geluid was. Hij stelt in verband met het verkrijgen van meer belang voor de arbeider bij de verhoging van de productiviteit 35 vragen, verdeeld over de groepen *moyens économiques*, - *psycho-moraux*, - *psycho-physiologiques* en - *techniques*: een en ander afsluitend met een groep genaamd *Questions Générales*.

Uit het Repertorium klinkt nog een noodkreet door van C. J. P. Zaalberg ten behoeve van de Nederlandse bouw van schepen voor rivier-, binnenvaart en kleine zeevaart, welke door de afwijzende houding van de scheepsverbandbanken ten onder dreigt te gaan en blijkt Mr. J. Zaayer de kwestie behandeld te hebben dat België en Frankrijk het Belgisch Rijnverkeer boven het verkeer met Nederlandse havens trachten te bevoordelen. Beide artikelen vonden in de E.S.B. hun plaats.